

αυτήν σπουδαίως «Τί πράττεις δυστυχῆς μήτηρ! καθύδεις, καὶ ὅμως τὸ τέκνον σου ἀποθνήσκει.»

Μόλις ἀκούσασα ταῦτα, ἀνεβόησεν ἡ ἀθλία μήτηρ, ἐξύπνησεν, ἠγέρθη, ἔβραμεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἔθεν πρὸ ὀλίγων ὥρων ἀνεχώρησεν ἄφοδος, ἐκάλεσε στενάζουσα τὴν τροφὸν, αὐτὴ δὲ ἐξυπνήσασα ἐζήτησε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τοῦ τοιοῦτου φόβου· τὸ παιδίον σου, εἶπε, ὑγιαίνει καὶ κοιμᾶται ἡσυχον εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

Ἄλλ' οἱ λόγοι οὗτοι οὐδαμῶς ἐνεθάρρυναν τὴν μητέρα, τοσοῦτον ἐκ τοῦ ἐνυπνίου τεταραγμένην λαμβάνει λοιπὸν λύχνον εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἔρχεται πλησίον τοῦ παιδίου· ὦ δυστυχία! ἡ ὠχρότης καὶ συστολή τοῦ προσώπου, ἡ ἀναστροφή καὶ ἐνατένισις τῶν ὀμμάτων αὐξάνουσι τὴν φρίκην τῆς ἀρχαίης τότε τὸ θρόνον ἐκ τῶν κόλπων τῆς τιτθῆς, κάθηται καὶ σπουδαίει παντοιοτρόπως νὰ ἀναζωοποιήσῃ τὴν ζῶην, θερμαίνουσα τὸ παιδίον· ἀλλὰ τὸ δυστυχὲς αὐτὸ ἐψυχορράγει ἤδη καὶ ἐξέπνευσεν εἰς τὰ γόνατά της.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ μητρικὴ φιλοστοργία βλέπει τὴν νύκτα τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους ἐφοδεῖτο τὴν ἡμέραν· ἀλλ' ἡ μήτηρ αὐτὴ ἦτο ἤδη ἀποχρώντως ἄφοδος. . . Καὶ ἂν δοθῇ δὲ ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ νυκτερινοῦ τούτου χρησιμοῦ ἦτο σύμπτωσις τυχαία, κινεῖ ὅμως τὴν καρδίαν, ἐξίστα τὸν νοῦν, καὶ ταράττει τὸ λογικόν.

Φίλος τοῦ συγγραφέως τῆς παρούσης Διατριβῆς ὑπόπτει μὲν ἀριστίως ὅτι ἀπευκαῖόν τι συνέβη εἰς λεγῶ συγγενῆ του μακρὰν ἀποῦσαν· ἀλλ' οὐδαμῶς ἐφοδεῖτο οὔτε κἀν ἦτο πολὺ ὑπὸ τῆς ἰδέας προκατειλημμένος. Αἰφνιδίως δὲ εἶδε κατ' ὄναρ τὴν γυναῖκα ταύτην ὠχρὰν καὶ ὅλως κατὰ πάντα ἡλωμένην, ὥστε οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ τὴν γνωρίσῃ καὶ ὅμως αὐτὸς τὴν περιπόθητὴν ὡς ἂν μὴ ἀμφίβηλε παντελῶς περὶ τῆς ταυτότητος. Ἐπειτα λαθὼν αὐτὴν μετέφερον ἐκ τῆς κλίνης εἰς σκίμπεδα· ἐπειδὴ δὲ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀνεύρη εἰς τὰ ἄνω τοῦ ἱματίου της τὸ κράσπεδον εἶδεν ὅτι ἦτο λευμένον, καὶ πεπρωκὸς τῶν περισκελιῶν της τὸ δέμα, ὅθεν ἐσπευσε νὰ τὸ λάβῃ ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐγχειρίσῃ εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ τότε παρετήρησεν ὅτι ἦτο τοσοῦτον κρησμένον τὸ μέλος ὥστε ἐφοβήθη.

Μετὰ τινος δ' ἡμέρας ἔμαθεν ὅτι ἡ γυνὴ ἐπαθε δεινοτάτην φλεβίτιν κατόπιν τοῦ τοκετοῦ, καὶ ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ μέλος τοῦ ὁποίου ἦτο λευμένη ἡ περισκελὶς καὶ μόλις διὰ πολλῶν καὶ ἀλλεπαλήλων τοπικῶν ἀφαιμάξεων διεσώθη.

Ὁ φόβος, καὶ ἡ ὑποψία ἐδύνατο κάλλιστα νὰ παραστήσῃ πάσχουσαν τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς καὶ τοῦ τόπου τῆς νόσου υπερβαίνει πᾶσαν ἐξήγησιν.

Διὰ τοῦτο οἱ διαλογιζόμενοι πόσον ὀλίγον γνωρίζομεν καὶ τὸν κόσμον καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἡμῶν φύσιν, δὲν διατάζουσι νὰ παραδεχθῶσι πολλὰς τοιαύτας τῆς ψυχῆς ὀπτασίας αἱ ὁποιαὶ συμβαίνουσι μάλιστα συγκακίς πλησιάζοντος τοῦ θανάτου.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ γενικός τῶν ἀνθρωπίνων δεισιδαιμονίων καὶ προλήψων σατυριστής καὶ κωμῶδός Βολταίρος ἐπίστευε καὶ αὐτὸς ἀποχρώντως εἰς τὴν ἀλή

θειαν τινῶν ὄνειρων καὶ ἔλεγε· τὰ θεωρῶ ὡς κυρίως καὶ φυσικὴν ἀρχὴν τῶν πρώτων προφητειῶν.

Ἄλλ' ὅσα βλέπομεν γινόμενα καὶ ὅσα πράττουσι ἡμεῖς αὐτοί, ὅταν ἐγρηγορώμεν, διαφέρουσιν ἀρᾷ πολὺ τῶν ὄνειρων;

Τὸ κατ' ἐμὲ ἀγαπῶ μᾶλλον τὰ ὄνειρα τῆς νυκτὸς παρὰ τὰ τῆς ἡμέρας· πρῶτον ὡς σύντομα, δευτέρου ὡς ἀβλαβῆ σχεδόν, ἢ τοῦλάχιστον ταράττοντα αὐτὸ ὀλιγότερον παρὰ τὰ ἄλλα· διότι τὴν μὲν νύκτα διειρευόμεθα μόνοι, τὴν δὲ ἡμέραν πολλοὶ ὁμοῦ συνορχόμενοι.

Ἀνάγκως, λέγει ὁ Σεγκιούρ, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων βιβλίων τὰς ἐπιστολάς τοῦ Κικέρωνος πρὸς Ἀττικόν, καὶ τὰς τῆς Κυρίας Σαβινιέ.

Διὰ τῶν ζωηροτάτων ἐκείνων εἰκονογραφῶν μεταφερόμεθα εἰς ἀπωτάτας χώρας καὶ παρελθόντας εἰσίναι. Βύρισκόμεθα ἐν μέτῳ τῆς Ῥώμης, περιεπατοῦμεν εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ, εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας, εἰς τοὺς θρίμβους, εἰς τὰς ἐκστρατείας, εἰς τὰς δημοτελεῖς ἐκείνας ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις καὶ δημοθονιάς· ἐπειτα δὲ εἰς τὴν λαμπροτάτην οὐλίαν τοῦ μεγάλου τῆς Γαλλίας μονάρχου θαυμαζόμεν τὴν δύναμιν τῆς Βασιλείας, τὴν ἐπιμονὴν τῶν ἀπορρίτων, τὰς βραδουργίας ἐπὶ τῆς εἰρήνης, τὴν ἀναξίαν ἐπὶ τῶν πολέμων, τὴν διασθορὰν τῶν ἠθῶν, τὴν ὑποδόμησιν τῶν πνευμάτων, καὶ τὸ ὑπερφῶσκον λυκαυγὲς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων.

Ἐν γένει τότε ζῶμεν μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Γάλλων, μεταλαμβάνομεν τῆς γνώμης των, φοβόμεθα, ἐλπίζομεν, χαίρομεν, καὶ θλιβόμεθα ὡς οὗτοι πρὸς τὰς διαφόρους περιπτώσεις αἱ ὁποιαὶ ἦγον καὶ ἐπιπύουσι τοὺς λαοὺς ἐκείνων τῶν ἐποχῶν.

Ἡ κοινότης τῶν Ῥωμαίων, καθὼς καὶ τῶν Γάλλων φαίνεται ἐμπροσθεν ἡμῶν δραστηρία καὶ ἐνεργητικότης διότι ἡ δύναμις των συγκινεῖ καὶ τὸσα ἄλλα ἔθνη.

Ἄλλὰ κλειόμεν τὸ βιβλίον καὶ ἀμέσως τὸ πᾶν ἐξελίπεται ὡς καπνός, τὸ πᾶν ἠφανίσθη, τὸ πᾶν ἀπόλωλε. Οὐδὲν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἐκείνων, ἀνδρῶν, ἡ γυναικῶν, τῶν ὁποίων θαυμαζόμεν τὴν εὐφυίαν, τὴν ἐξυμνίαν, τὰ πλεονεκτήματα, τὰς ἀρετάς, τὸ κάλλος, τὸ ὄντων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ὠνεϊδίζομεν τὰ ἔλαττα ματα οὐδὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν σκηνήν.

Τοσούτη ταραχὴ παθῶν, τοσοῦτο; ὁμιλος γὰρ κτήρων παντοίων, τοσούτη συμπλοκὴ διαφόρων σφαιροτόνων διὰ μιᾶς ἐπαυσε καὶ οἰωπὴ πένθημος πᾶν διαδέχεται.

Τί ἀπέγεινεν ἡ δόξα; ποῦ ἀπέβη ὁ φθόνος καὶ ἡ μίσος; τίνα καρπὸν ἀπέφερον τοσοῦτοι πόλεμοι, ὁποῖοι ἐβασαν τὴν γῆν διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος;

Μοσάκις τὰ πραγματὰ μετεβλήθησαν ἔκτοτε! ἡ σινογραφία τοῦ θεάτρου μετηλλάγησαν· ἄλλαι δραματικαὶ παραστάσεις ἐκτελοῦνται, νέοι ὑποκείμενα ἀναφαίνονται· τοῦτοστι νέα ἀπάτη, ἣτις δὲν θέλει διακρίσει πλείοτερον.

Ὅταν τὰ ὄνειρα τῆς ἡμέρας ὑπάρχωσι τοσοῦτον ἄστατα καὶ ἀβέβαια, διατί νὰ καταφρονώμεν τὰ νυκτό; μήπως δὲν ἀήκουσι καὶ ταῦτα εἰς τὸν ἄνθρωπον; δὲν προέρχονται ἀπὸ μυστικῆς δύναμ